

SPOR YAPAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SPORA KATILIM MOTİVASYONLARINA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Erkan Faruk ŞİRİN¹ Hakan Salim ÇAĞLAYAN² Mehmet Çağrı ÇETİN¹

Alpaslan İNCE³

ÖZET

Bu araştırma; liselerde eğitim gören ve spor yapan öğrencilerin spora katılım motivasyonlarını belirlemek; cinsiyet, yaş, yaptıkları spor branşları ve spora başlama sürelerine göre spora katılım güdülerinin farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini, 2006–2007 eğitim-öğretim yılında, Osmaniye ilinde ders dışı okullar arası spor faaliyetlerine katılan 1156 kız ve erkek sporcu öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise farklı branşlarda okullarını temsil eden ve müsabakalara katılmış 270 sporcu öğrenciden oluşmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Gill, ve ark. (1983)'ün geliştirdiği ve Oyar ve ark. (2001) tarafından Türk popülasyonuna uyarlaması yapılan Spora Katılım Güdüsü ölçeği (Participation Motivation Questionnaire) (PMQ) kullanılmıştır. Verilerin analizinde, t testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmış, anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Araştırma sonucunda spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonları dışsal güdülerden çok "takım üyeliği/ruhu", "beceri gelişimi" ve "hareket/aktif olma" olarak bulunmuştur. Spora katılım nedenlerinde cinsiyet farklılığında kız ve erkek sporcular arasında "eğlence" ve "hareket/aktif olma" alt boyutlarında kız sporcuların lehine bir fark olduğu belirlenmiştir. Spora katılım nedenlerinde yaş farklılığında "takım üyeliği/ruhu" "eğlence", "başarı/statü" ve "hareket/aktif olma" alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşma bulunmuştur. Voleybol, futbol, basketbol ve diğer branşlarla ilgilenen sporcuların spora katılım motivasyonları "yarışma" ve "arkadaş" alt boyutları düzeyinde farklılaştığı tespit edilmiştir. Spora başlama süresine göre sporcuların spora katılım motivasyonları "takım üyeliği/ruhu" ve "arkadaş" alt boyutlarında farklılaştığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Spora Katılım motivasyonu, Lise Öğrencileri, Spor, cinsiyet, yaş

DETERMINATION OF FACTORS AFFECTING SPORTS PARTICIPATION MOTIVATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS WHO MAKE SPORTS

ABSTRACT

This study was carried on in order to determine the sports participation motivation of high school students who make sports and to observe the difference in their sports participation motivation according to gender, age, sports branch and beginning to sports time.

The universe of the study was constituted of 1156 boys and girls in Osmaniye who participated to sports activities in 2006-2007 educational years. The sample of this study is 270 students who were the representatives of their schools in sports activities.

The data collecting instruments are personal information form which was developed by the researcher and Participation Motivation Questionnaire (PMQ) which was developed by Gill et al. (1983) and which was adapted to Turkey by Oyar et al (2001). t test and ANOVA were used in analyzing the data and the significance level was taken as 0.05.

Sports participation motivation of students was found as "team membership/spirit", "skill development" and "movement/being active" rather than exterior motives. There is a significant difference in "fun" and "movement/being active" sub dimensions between boys and girls in the favour of girls. There is significant difference in "team membership/spirit", "fun", "success/status" and "movement/being active" sub dimensions in the reasons of sports participation. The motivations of the athletes who are interested in volleyball, football, basketball and other branches differentiated in the "competition" and "friend" sub dimensions. The sport participation motivation of athletes differentiated in "team membership/spirit" and "friend" sub dimensions according to beginning of sports time.

Key Words: Sports participation motive, high school student, sports, gender, age.

¹ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara, TÜRKİYE.

² Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Selçuk Üniversitesi, Konya, TÜRKİYE.

³ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Konya, TÜRKİYE.

GİRİŞ

Motivasyon üzerindeki çalışmalar, erken mekanik yaklaşımlardan günümüzdeki bilmeye ve anlamaya yönelik yaklaşımlar şeklinde değişmiştir (6). Modern spor psikologları ve araştırmacıları gençlerin ve çocukların spora katılımlarını iyi anlayabilmek ve altı çizilebilecek güdüleri bulmak için bir teorik altyapı hazırlamaya çalışmışlardır.

1980'li yıllardan başlayarak organizeli sporlara katılan genç sporcuların bu sporlara katılmaya yönlendiren temel sebepleri araştırmak da çocuk ve genç sporuna ilgi duyan araştırmacıların odak noktası olmuştur. Özellikle, katılım motivasyonu (participation motivation) kavramı, gençlik sporunda araştırılması, incelenmesi gereken bir kavram olarak belirlenmiştir. Katılım motivasyonu ile ilgili yapılan bu ilk çalışmalar, beceri gelişimi ve öğrenimi, eğlence, fiziksel zindelik, arkadaş edinme ve başarmanın spora katılımı etkileyen en önemli sebepler olduğunu ortaya koymuştur (13, 22, 46). Katılım motivasyonunda etkili olan diğer etmenler ise şöyle sıralanmaktadır: durumsal güdüler (aileler, antrenörler ve yararlı kuruluşlardan etkilenme) olarak (46) ve yaş, cinsiyet ve değişik kültürlere özgü sosyo-kültürel etmenler (19).

Çocuk ve gençlerin; eğlence, yeteneklerini geliştirme ve yeni beceriler öğrenmek için spora katılım gösterdikleri bilinmektedir (13). Gençler eğlence ve zevki spora katılım için temel sebep olarak belirtmektedirler (11, 12, 13, 14, 15, 23). Yapılan çalışmalar çocukların farklı nedenlerden dolayı spora katılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Spora katılım amaçları bireyler için çeşitlilik gösterir ve özeldir. Scanlan, Stein ve Ravizza (1989), gençlik sporlarına katılımında öğrenmenin ve oyundan zevk almanın çok önemli bir rolü olduğunu ortaya koymuştur (34).

Sağlıklı olmak da çocukların katılımı için önemli bir rol oynamaktadır (7, 12, 13, 23, 35). İnsanları eğlence ve rekabet içeren aktivitelere katılımına motive eden faktörler incelenirken çeşitli farklar bulunmuştur. Sağlıklarını geliştirmek için özellikle yaşları ileri dönemlerde spora başlayanlar daha az karmaşık ve daha az fiziksel yeterlik isteyen aktivitelere yönelmektedirler. Ayrıca spora katılımında cinsiyet farklılıkları da görülmektedir (25, 33). Bayanlar aktivitelere daha katılımcı görünürken (12), erkekler daha rekabetçi olmalarına (23) karşın devamlılıklarının fazla olmadıkları görülmektedir (12). Kızlar daha çok kendini geliştirme ve sanatsal aktivitelere ilgilenirken genç erkekler kendi başarı düzeylerini arttıran ve sosyal statülerini geliştiren rekabetçi aktivitelere yönelmektedirler (25). Kızlar ve erkeklerde yaşa bağlı olmaksızın yetenek düzeyi katılımın devamında önemli bir rol oynamaktadır. İlerleyen süreçlerde yeterli yetenek düzeyini gösteremeyenlerin bu faaliyetleri bıraktıkları görülmektedir (25).

Sporcuların yaşı hangi faktörlerin daha çok motive edici olduğu konusunda önemli rol oynamaktadır. Birçok genç sporcu için spora katılım, okuldan sonraki saatlerde yapılan ve daha az karmaşık bir olaydır. Yaş ilerledikçe spor daha mücadeleci bir yapı oluşturur ve sporcunun harcaması gereken zaman artarken daha değişik aktiviteler, zamanı geçirmek için ortaya çıkar. Okuldaki spor faaliyetlerinin spor psikolojisiyle ilişkisini ve buna bağlı oluşan düşünceler bütününe çeşitliliğini azaltmak pek mümkün değildir. Hem pedagojik hem de beden eğitimi dersinin yapısından kaynaklanan nedenlerden dolayı okul sporu, performans ve serbest zaman sporuyla da çok yakın bir ilişki içerisindedir. Aynı zamanda, sağlık amaçlı yapılan spor faaliyetleriyle de bir yakınlık söz konusudur (17).

Çocuğun sportif başarısını etkileyen temel öğelerin başında çocuğun motivasyonu gelmektedir. Genel olarak motivasyon iki şekilde kategorize edilebilir. Dışsal sebepler (sosyal kabul, ödüller, bedensel zorlama) ve içsel (kendini tanıma,

kendini tatmin etme, aktiviteden alınan zevk) sebeplerdir (4, 28, 42). Bu sebepler bireylerin neden spora katıldığı konusunda anahtar rol oynar ve aynı kişi için içsel ve dışsal sebeplerin beraber etkili olmasına rağmen bir sebep genellikle baskındır. Araştırmacılar, içsel motivasyonun spora başlayanlarda daha yüksek düzeyde sportmenlik ve motivasyona sebep olduğu (30, 39) ve daha az yıpranmaya yol açtığını belirtmektedirler (31). İçsel sebeplerle spora başlayanlar yeni yetenekler geliştirmek, takım ruhunu yaşamak ve kendilerine güvenlerini artırıp iyi bir sportmenlik göstermek isterken, dışsal sebeplerle spora katılanlarda daha sosyal tutumlar gözlenmiştir. Çünkü bu sebepler sosyal statüyü arttırmak, geliştirmek, profesyonel kariyer yapmak için spora katılmışlardır (30). Bakker, Whiting ve Van der Brug (1990) yaptıkları araştırmada (2), spora katılımı ilişkili motivleri içeren 11 çalışmayı tartışmışlardır. Bu 11 çalışmadan 7 tanesi içsel haz almanın spora katılımında en önemli motivasyon kaynağı olduğunu ortaya konmuştur. Yaptıkları çalışmalarında, bireylerin neden spora katıldıklarına dair sorulara yanıt aranmış ve daha çok içsel nedenlerden dolayı katıldıkları ortaya konulmuştur (öğrenme, zevk alma). Ryan, ve ark. (1997) dışsal motivlerin genel olarak spora katılım için başlangıçta en önemli neden olduğunu, bununla birlikte içsel motivlerin ise sporu devam ettirmede oldukça önemli bir etki yarattığını ortaya koymuşlardır (29). Elde edilen sonuçlar rekabet ve oyundan alınan zevkin bağlılık ve devamlılığı etkilediğini, buna karşın bedenle ilişkili motivlerin spora bağlılığı önemli oranda etkilemediğini ortaya çıkarmıştır.

Görev, ego ve sosyal güdüler motivasyon üzerinde ayrıca rol oynarlar (4, 9). Görev güdüsü içseldir ve bir katılımcı aktiviteye zevk ve kişisel ödül için girmeye karar verdiğinde ortaya çıkar (4). Ego güdüler dışsaldır ve bir kişinin performansının diğerleriyle karşılaştırılmasıyla ilgilidir. Kazanma, ödül alma vb. birer dışsal motiftir ve çocuk ile rekreatif etkinliğe katılanlar için büyük önem taşımazlar. Çocukların motivasyonu çok büyük oranda içseldir. Çocuk sporu sevdiği, zevk aldığı için yapar. Zaten temelde aranan da budur (5).

Sosyal kaynaşma güdüler ise dışsaldır. Arkadaşlıkla, sosyalleşmeyle ilgilidir ve bir yere ait olma, takdir görme ve spor katılımından gelen saygıyla bağlantılıdır. Dışsal motivasyonlar organize spora başlarken önemli olurken, sporcunun yaşı ilerledikçe daha çok içsel motivasyonların önem kazandığı görülmektedir. Bunlar spora yeni başlayan çocuk ve gençlerle ilgilenirken önemlidir.

Gençlik sporları ile ilgilenen araştırmacılar iki kuram üzerine yoğunlaşmaktadır. Bunlardan ilki Harter'ın yeterli motivasyonu kuramı, ikincisi ise Nicholls'un başarı motivasyonu kuramıdır. İlk kurama dayalı olanlar daha çok genç sporcuların çalışma konusu ile ilgilenmişlerdir. Burada esas olan alana özgü kendilik algısının yeterliği ve motivasyonel süreçlerin kontrolüdür. Harter'ın kuramı doğrudan çocuğun kendisini yeterli algılaması, kontrolü ile içsel ve dışsal yönelime sosyal etkilerin rolünü ele almaktadır. Harter ayrıca sporcunun çevresindeki diğer önemli kişileri de ele alır ve bunların başında da ana babalar gelmektedir. Bu kişiler çocuğun akademik, sosyal ve fiziksel çevresi içinde ona geri bildirim sağlayarak etkin bir çaba içine girmesine de yardımcı olurlar (5).

Birçok faktör çocuk ve gençlerin spora katılımlarını motive etmektedir. Genetik faktörler yani kas yapısı ve vücut yapısı bir dereceye kadar önceden bilinebilir. Fakat önceden bilinen faktörlerle eşit öneme sahip olan bir takım psikolojik faktörler de mevcuttur. Motivasyonun en önemli kısmı psikolojik faktörlerden oluşudur. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı ilgili liselerde spor yapan gençlerin fiziksel olarak aktif hale getiren motivasyonlarını belirlemek; cinsiyet, yaş, branş ve spora başlama sürelerine göre farklılığını ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Betimsel bir nitelikte olan bu çalışmada, öğrencilerin spora katılım motivasyonları belirlenmiş; spora katılım motivasyonlarının cinsiyet, yaş ve yaptıkları spor branşlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Evren Örneklem: Araştırmanın evrenini, 2006–2007 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısında, Osmaniye ilinde ders dışı okullar arası spor faaliyetlerine katılan 1156 kız ve erkek sporcu öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise farklı branşlarda okullarını temsil eden, müsabakalara katılmış 270 sporcu öğrenciden oluşmuştur.

Veri Toplama Araçları

Spora Katılım Güdüsü Ölçeği (PMQ): Gill ve ark. (1983) tarafından (13) geliştirilen orjinal ölçeğe, Türk popülasyonu için Oyar ve ark. (2001) tarafından (26) geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Katılımcının spor ve egzersize katılımında hangi sebebin ne kadar etkili olduğunu ortaya çıkarmak için “çok önemli (1)”, “az önemli (2)” ve “hiç önemli değil (3)” şeklinde değerlendirilen ölçek, 30 maddeden oluşmaktadır. **Ölçekten elde edilen düşük değerler o maddenin daha önemli olduğunu ortaya koymaktadır.** Alt boyutlar için Cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .61 (Beceri Gelişimi) ile .78 (Başarı/Statü) arasında bulunmuştur. Toplam ölçekten elde edilen iç tutarlılık ise .86 olarak bulunmuştur. Bu araştırma için yapılan güvenirlik analizinde Cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .47 (arkadaşlık) ile .74 (takım üyeliği/ruhu) arasında bulunmuştur. Toplam ölçekten elde edilen iç tutarlılık ise .83 olarak bulunmuştur

Verilerin Analizi: Öğrencilerin PMQ’dan elde ettikleri puanların belirlenmesinde, tanımlayıcı istatistik tekniklerinden $\bar{x}$ ve Ss değerleri kullanılmıştır. Yapılan normallik sinamasına göre ikili küme karşılaştırmaları için t testi; üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for Windows 15.0 programında analiz edilmiş, manidarlığı 0.05 düzeyinde sinanmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya 270 spor yapan lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 63 (%23,3)'ünün kız, 207 (%76,7)'sinin erkek; 59'unun (%21,9) 15, 88'sinin (%32,6) 16, 82'sinin (%30,4) 17, 41 (15,2)'nin ise 18 yaşında oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin yaptıkları spor branşlarına göre dağılımda Futbol (128 kişi %47,4), birinci sırayı alırken, bunu sırasıyla Voleybol (54 kişi %20,0), Basketbol (55 kişi %20,4) ve Diğer Spor Dalları (33 kişi %12,2) izlemiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular ise aşağıda tablolarda sunulmuştur.

Tablo 1. Sporcu Öğrencilerin Spora Katılım Motivasyonları Alt Boyutlarına Ait $\bar{X}$ ve Ss Değerleri

Alt Boyutlar	N	$\bar{X}$	Ss
Başarı/Statü	270	1,34	0,33
Takım Üyeliği/Ruhu	270	1,17	0,30
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	270	1,33	0,32
Eğlence	270	1,40	0,37
Arkadaş	270	1,40	0,39
Yarışma	270	1,35	0,36
Hareket/Aktif Olma	270	1,26	0,39
Beceri Gelişimi	270	1,17	0,28

Tablo 1'de görüldüğü gibi sporcu öğrencilerin spora katılım motivasyonlarında yer alan alt boyutlarla ilgili elde ettikleri puan ortalamaları faktörlere göre farklılık göstermektedir. Sporcular en önemli faktörleri; 1.17 ± 0.28 ile "beceri gelişimi" ve 1.17 ± 0.30 ile "takım üyeliği/ruhu" olarak görmektedirler. En önemsiz faktör ortalama puanı ise 1.40 ± 0.37 ile "eğlence" ve 1.40 ± 0.39 ile "arkadaş" alt boyutudur.

Tablo 2. Sporcu Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Spora Katılım Motivasyonları Alt Boyutları Puan Ortalamaları t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ort. (X)	s.s.	t	P
Beceri Gelişimi	Kız	63	1,21	0,28	1,31	0,19
	Erkek	207	1,16	0,27		
Takım Üyeliği/Ruhu	Kız	63	1,16	0,25	0,36	0,71
	Erkek	207	1,17	0,32		
Eğlence	Kız	63	1,29	0,33	2,51	0,01
	Erkek	207	1,43	0,38		
Başarı/Statü	Kız	63	1,37	0,37	0,80	0,42
	Erkek	207	1,33	0,31		
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	Kız	63	1,33	0,34	0,03	0,97
	Erkek	207	1,33	0,31		
Yarışma	Kız	63	1,43	0,40	1,87	0,06
	Erkek	207	1,33	0,35		
Hareket/Aktif Olma	Kız	63	1,12	0,25	3,22	0,00
	Erkek	207	1,30	0,41		
Arkadaş	Kız	63	1,38	0,35	0,57	0,56
	Erkek	207	1,41	0,41		

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin spora katılım motivasyonlarında cinsiyet farklılığını test etmek için yapılan t testi sonuçları kız ve erkek öğrenciler arasında “eğlence” ($t=2,51$; $p<0,05$), “yarışma” ($t=1,87$; $p<0,05$) ve “hareket/aktif olma” ($t=3,22$; $p<0,05$) alt boyutlarında kız öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur. “Beceri gelişimi”, “takım üyeliği/ruhu”, “başarı/statü”, “fiziksel uygunluk/enerji harcama” ve “arkadaş” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 3. Sporcu Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Spora Katılım Motivasyonları Alt Boyutları Puan Ortalamaları Varyans Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Anlamlılık
Beceri Gelişimi	15 yaş	59	1,14	0,20	0,986	0,40	Anlamsız
	16 yaş	88	1,16	0,27			
	17 yaş	82	1,21	0,29			
	18 yaş	41	1,17	0,35			
Takım Üyeliği/Ruhu	15 yaş (A)	59	1,07	0,13	6,689	0,00	A-C, A-D, B-C, B-D
	16 yaş (B)	88	1,11	0,23			
	17 yaş (C)	82	1,26	0,36			
	18 yaş (D)	41	1,26	0,41			
Eğlence	15 yaş (A)	59	1,27	0,28	3,114	0,02	A-B, A-C, A-D, B-C
	16 yaş (B)	88	1,41	0,37			
	17 yaş (C)	82	1,44	0,41			
	18 yaş (D)	41	1,46	0,39			
Başarı/Statü	15 yaş (A)	59	1,27	0,27	3,928	0,00	A-C, B-C
	16 yaş (B)	88	1,28	0,29			
	17 yaş (C)	82	1,42	0,37			
	18 yaş (D)	41	1,38	0,34			
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	15 yaş	59	1,30	0,27	1,448	0,22	Anlamsız
	16 yaş	88	1,31	0,29			
	17 yaş	82	1,40	0,36			
	18 yaş	41	1,30	0,33			
Yarışma	15 yaş	59	1,26	0,29	2,465	0,06	Anlamsız
	16 yaş	88	1,33	0,32			
	17 yaş	82	1,41	0,42			
	18 yaş	41	1,43	0,39			
Hareket/Aktif Olma	15 yaş (A)	59	1,15	0,31	2,679	0,04	A-C
	16 yaş (B)	88	1,26	0,35			
	17 yaş (C)	82	1,34	0,47			
	18 yaş (D)	41	1,26	0,38			
Arkadaş	15 yaş	59	1,32	0,34	2,509	0,05	Anlamsız
	16 yaş	88	1,39	0,35			
	17 yaş	82	1,50	0,46			
	18 yaş	41	1,36	0,38			

Tablo 3’te görüldüğü gibi spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarında yaş farklılığını test etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anlamlı fark bulunan, “takım üyeliği/ruhu” ($F_{(266)}=6,689$; $p<0,05$) alt boyutu; 15 yaşındaki öğrenciler için 17 ve 18 yaşındaki öğrencilere göre, 16

yaşındaki öğrenciler için 17 ve 18 yaşındaki öğrencilere göre spora katılmakta daha önemlidir. “Eğlence” ($F_{(266)}=3,114$; $p<0.05$) alt boyutu; 15 yaşındaki öğrenciler için 16, 17 ve 18 yaşındaki öğrencilere göre, 16 yaşındaki öğrenciler için 17 yaşındaki öğrencilere göre daha önemlidir. “Başarı/statü” ($F_{(266)}=3,928$; $p<0.05$) alt boyutu; 15 ve 16 yaşındaki öğrenciler için 17 yaşındaki öğrencilere göre spora katılmakta daha önemlidir. “Hareket/aktif olma” ($F_{(266)}=2,679$; $p<0.05$) alt boyutu ise; 15 yaşındaki öğrenciler için 17 yaşındaki öğrencilere göre daha önemli bulunmuştur.

Tablo 4. Sporcu Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Spora Katılım Motivasyonları Alt Boyutları Puan Ortalamaları Varyans Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Branş	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Anlamlılık
Beceri Gelişimi	Voleybol	54	1,18	0,23	0,352	0,78	
	Futbol	128	1,16	0,29			
	Basketbol	55	1,18	0,26			
	Diğer Spr.	33	1,21	0,30			
Takım Üyeliği/Ruhu	Voleybol	54	1,16	0,22	0,410	0,74	
	Futbol	128	1,16	0,32			
	Basketbol	55	1,18	0,26			
	Diğer Spr.	33	1,22	0,40			
Eğlence	Voleybol	54	1,36	0,41	1,318	0,26	
	Futbol	128	1,44	0,36			
	Basketbol	55	1,33	0,35			
	Diğer Spr.	33	1,41	0,39			
Başarı/Statü	Voleybol	54	1,36	0,34	1,109	0,34	
	Futbol	128	1,30	0,28			
	Basketbol	55	1,34	0,37			
	Diğer Spr.	33	1,41	0,38			
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	Voleybol	54	1,34	0,31	0,030	0,99	
	Futbol	128	1,34	0,29			
	Basketbol	55	1,32	0,35			
	Diğer Spr.	33	1,33	0,39			
Yarışma	Voleybol (A)	54	1,37	0,37	2,775	0,04	B-D
	Futbol (B)	128	1,29	0,32			
	Basketbol (C)	55	1,41	0,41			
	Diğer Spr. (D)	33	1,47	0,41			
Hareket/Aktif Olma	Voleybol	54	1,15	0,30	1,703	0,16	
	Futbol	128	1,29	0,41			
	Basketbol	55	1,28	0,35			
	Diğer Spr.	33	1,28	0,46			
Arkadaş	Voleybol (A)	54	1,32	0,31	2,843	0,03	A-C, B-C,
	Futbol (B)	128	1,37	0,38			
	Basketbol (C)	55	1,50	0,45			
	Diğer Spr. (D)	33	1,49	0,44			

Tablo 4’te görüldüğü gibi spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarında branş farklılığını test etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anlamlı fark bulunan, “yarışma” ($F_{(266)}=2,775$; $p<0.05$) alt boyutu; futbolcu öğrenciler için diğer branşlar grubuna giren öğrencilere göre daha

önemlidir. “Arkadaş” ($F_{(266)}=2,843$; $p<0.05$) alt boyutu ise; voleybolcu ve futbolcu öğrenciler için basketbolcu öğrencilere göre daha önemlidir.

Tablo 5. Sporcu Öğrencilerin Spor Yılı Değişkenine Göre Spora Katılım Motivasyonları Alt Boyutları Puan Ortalamaları Varyans Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Spor yılı	N	$\bar{X}$	Ss	F	P	Anlamlılık
Beceri Gelişimi	0-2 yıl	65	1,21	0,31	1,314	0,27	
	2-4 yıl	55	1,20	0,24			
	4-6 yıl	78	1,17	0,30			
	6 yıl ve üstü	72	1,12	0,23			
Takım Üyeliği/Ruhu	0-2 yıl (A)	65	1,25	0,37	2,959	0,03	A-D
	2-4 yıl (B)	55	1,19	0,30			
	4-6 yıl (C)	78	1,16	0,28			
	6 yıl ve üstü (D)	72	1,10	0,23			
Eğlence	0-2 yıl	65	1,40	0,36	2,396	0,06	
	2-4 yıl	55	1,46	0,43			
	4-6 yıl	78	1,43	0,40			
	6 yıl ve üstü	72	1,30	0,30			
Başarı/Statü	0-2 yıl	65	1,32	0,37	0,276	0,84	
	2-4 yıl	55	1,37	0,32			
	4-6 yıl	78	1,35	0,33			
	6 yıl ve üstü	72	1,32	0,28			
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	0-2 yıl	65	1,33	0,33	1,313	0,27	
	2-4 yıl	55	1,40	0,36			
	4-6 yıl	78	1,33	0,32			
	6 yıl ve üstü	72	1,28	0,27			
Yarışma	0-2 yıl	65	1,43	0,38	1,706	0,16	
	2-4 yıl	55	1,36	0,36			
	4-6 yıl	78	1,29	0,36			
	6 yıl ve üstü	72	1,34	0,35			
Hareket/Aktif Olma	0-2 yıl	65	1,24	0,38	,935	0,42	
	2-4 yıl	55	1,33	0,37			
	4-6 yıl	78	1,26	0,43			
	6 yıl ve üstü	72	1,22	0,37			
Arkadaş	0-2 yıl (A)	65	1,49	0,41	3,658	0,01	A-D, B-D,
	2-4 yıl (B)	55	1,48	0,44			
	4-6 yıl (C)	78	1,37	0,39			
	6 yıl ve üstü (D)	72	1,30	0,31			

Tablo 5’te görüldüğü gibi spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarında spora başlama süreleri farklılığını test etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anlamlı fark bulunan, “takım üyeliği/ruhu” ($F_{(266)}=2,959$; $p<0.05$) alt boyutu; 0-2 yıl süredir sporla uğraşan öğrenciler için 6 yıl ve üstü süredir sporla uğraşan öğrencilere göre daha önemlidir. “Arkadaş” ($F_{(266)}=3,658$; $p<0.05$) alt boyutu ise; 0-2 ve 2-4 yıl süredir sporla uğraşan öğrenciler için 6 yıl ve üstü süredir sporla uğraşan öğrencilere göre daha önemlidir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Yaptığımız araştırmada spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım güduları dışsal güdülerden çok “takım üyeliği/ruhu”, “beceri gelişimi” ve “hareket/aktif olma” olarak bulunmuştur. Bu bulgular Gould ve ark. (1985), Kazak (2007), Şirin (2008) ve Şirin ve Hamamioğlu (2007)’nin çalışma bulgularıyla (15, 19, 37,38) paralellik göstermektedir.

Kız ve erkek sporcuların alt ölçeklerden aldıkları puanlar genel olarak incelendiğinde, çalışmaya katılan kız öğrencilerde en yüksek ortalamanın ‘yarışma’ alt ölçeğinde ve en düşük ortalamanın ‘hareket/aktif olma alt ölçeğinde olduğu belirlenmiştir. Bu durum, kız öğrenciler için diğer alt ölçeklere göre yarışmak boyutunun daha az önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Erkek öğrencilerde ise en yüksek ortalamanın ‘eğlence’ alt ölçeğinde ve en düşük ortalamanın ‘beceri geliştirme’ alt ölçeğinde olduğu görülmektedir. Bu durum, erkek öğrenciler için diğer alt ölçeklere göre ‘eğlence’ boyutunun daha az önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Kız öğrencilerin daha çok ‘hareket/aktif olma’ ve erkek öğrencilerin ise daha çok ‘beceri geliştirmek’ için belli bir aktiviteye katıldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, her iki cinsiyet için katılımın daha içsel kaynaklı olduğunun göstergesidir. Benzer çalışmada da genç sporcuların, öğrenme ve beceri gelişiminden kaynaklanan başarı duyumu ve haz gibi nedenlerden dolayı fiziksel aktivitelere katıldığı belirlenmiştir (45). Genç sporcuların içsel olarak motive olması, onların beden eğitimini ve sporu daha pozitif algılamasına neden olmaktadır (44).

Bu araştırmanın en önemli bulgularında biri, spor yapan lise öğrencilerinin en önemsiz faktörlerden biri olarak eğlence boyunu göstermeleridir. Önemlidir çünkü Scanlan, ve ark. (1989) göre (34) ‘eğlence’ sporun içindeki en önemli motivasyonel faktör olarak yer almaktadır. Eğlence için katılım gösteren sporcular genellikle spora daha sıkı bir şekilde bağlıdırlar. Buna karşın bir şey kazanmak için katılım gösterenlerin bu dışsal ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra daha az bir biçimde katılıma devam ettiklerini ortaya koymuştur. Diğer kültürlerde benzer yaş gruplarında yapılan pek çok çalışmada (11, 13, 15, 16, 24, 29, 40, 41, 43) eğlence boyutu spora katılımda önemli motivasyonlardan biri olarak bulunmuştur. Bu bulgu ülkemizdeki spora katılımın ve fiziksel aktivite devamlılığındaki problemleri göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

Bununla beraber cinsiyet farklılığı ‘eğlence’ ve ‘hareket/aktif olma’ alt boyutlarında kız sporcuların lehine, ‘yarışma’ alt boyutu da erkek sporcuların lehine istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu bulgulara göre, eğlence, yarışma ve hareket/aktif olma erkek sporcular için bayan sporculara göre daha önemli bir katılım nedenidir. Çalışmamızda, ‘yarışma’ erkek sporcular için bayan sporculara göre daha önemli bir katılım nedeni olduğu belirlenmiştir. Genç sporcular, diğer sporcularla bağlantılı olarak kendi yeterliklerini yargılama eğilimindedirler (27). Bu bağlamda kendi yeterliğini en iyi değerlendirebilecekleri yarışma ortamlarına katılma davranışı sergilerler. Bu duyumun erkek sporcularda daha fazla öne çıktığı ve erkek sporcuların yeterliğini kanıtlama konusunda daha çok güdülendikleri çalışma sonucundan anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar spora katılım motivasyonunda cinsiyet farklılığını ortaya koyan ve çalışma bulgularını büyük ölçüde destekleyen birçok araştırma (3, 13, 15, 19, 21, 26, 37, 45) bulguları ile desteklenmektedir. Literatürdeki bazı araştırma sonuçları arasındaki küçük farklılıkların sebebi yapılan araştırmaların bazılarında katılımcıların rekabete dayalı sporcular üzerinde yapılması, diğerlerinin de rekreasyona yönelik aktivitelere katılan çocuklarda yapılmasından kaynaklanabilir.

Ayrıca kızlarda ‘eğlence’ ve ‘hareket/aktif olma’ güdüsü erkeklere göre daha fazladır. Ayrıca riskli aktivitelere daha az yer almak istemektedirler (20). Bu da bize

kızların spor yapmaktaki amaçlarının enerjilerini boşaltmak olduğunu gösterebilir. Takım üyeliği/ruhu' ve 'arkadaş' güdüleri anlamlı bulunmasa da kızlarda erkeklere göre daha fazladır, bu başka insanlarla tanışmak ve bir takım içerisinde yer alma isteklerinin daha fazla olduğunun göstergesidir (1).

Takım üyeliği/ruhu, eğlence, başarı/statü ve hareket/aktif olma güdüleri öğrencilerin yaşlarının artmasıyla önemini kaybettiği söylenebilir. İnsanların yaşı ilerledikçe içsel güdülenmesinin azaldığı düşünülmektedir (18). Yaş arttıkça katılımın daha dışsal nedenlere kaydığı görülmektedir. Bunun temel nedeninin dışsal ödüller olduğu belirtilmektedir. Aktivite esnasında kişinin almış olduğu dışsal ödüller, içsel güdülemenin zayıflamasına neden olmaktadır. Ödül almak için çalışma, pekiştirici kaynağının değişimine neden olmaktadır. Eğer kişi, içsel ödüller alırsa (hedefine ulaştığında aldığı doyum gibi) ve ayrıca başarıları için dışsal ödül alırsa, dışsal pekiştirme beklemeye başlayabilir ve özendirici olarak kişisel doyum üzerinde daha fazla durmayabilir. Eğer ödüller, aktivitenin nedeni olursa, kişi sadece ödüller olduğunda davranımda bulunmaya eğilimli olacaktır (43). Bundan dolayı sportif aktiviteye katılımı dışsal ödüllerin en uygun biçimde sunulması önemlidir ve dikkat edilmesi gereken bir unsurdur. Bu sonuçları destekleyen (8, 15, 19, 21, 36) çalışmalar olduğu gibi, kısmen benzerlik gösteren çalışmalarda (3, 13, 26, 32) bulunmaktadır.

Öğrencilerin spora katılım güdülerinden yarışma, futbolcu öğrenciler için diğer branşlar grubuna giren öğrencilere göre daha önemlidir. Arkadaşlık güdüsü ise; voleybolcu ve futbolcu öğrenciler için basketbolcu öğrencilere göre daha önemlidir. Bu bulgu, branşlara özgü popülariteden kaynaklanabilir.

Takım üyeliği/ruhu güdüsü 0-2 yıl süredir sporla uğraşan öğrenciler için 6 yıl ve üstü süredir sporla uğraşan öğrencilere göre, arkadaşlık güdüsü ise; 0-2 ve 2-4 yıl süredir sporla uğraşan öğrenciler için 6 yıl ve üstü süredir sporla uğraşan öğrencilere göre daha önemlidir. Takım üyeliği/ruhu ve arkadaşlık spora yeni başlayanlarda daha önemli görülmektedir. Bu bulgu, sporla uğraşma süresi arttıkça, 'takım üyeliği/ruhu' ve 'arkadaşlık' alt ölçeğine ilişkin puanın arttığını göstermektedir. Bunun anlamı, sporla uğraşma süresi arttıkça arkadaş kazanmak ve bir takımın üyesi olmak için spora katılım sporcular için daha az önemli hale gelmektedir. Dereobalı (2005), çocuğun kendini daha gerçekçi değerlendirmeyi öğrenmesinin ancak çocuğu arkadaşlık ilişkileri yönünden desteklenmesi ile mümkün olduğunu belirtmiştir (10). Bu nedenle arkadaş edinme duyumunun canlı tutulması önemli gibi görünmektedir.

Bu çalışma sonuçlarından, genç sporcuların spora katılımında temel nedenin içsel faktörler olduğu anlaşılmaktadır. Spora katılım ve katılımın sürdürülmesinde önemli olan eğlence, haz, yeterlik duyumu gibi içsel faktörlerin sporcu için temel olacak düzenlemelere gidilmesi ve dışsal ödüllerle de optimal biçimde desteklenerek sporcuların ileriki yaşlarda uğraşmış oldukları spor dalındaki devamlılığı sağlanmalıdır.

Sporla başarıya ulaşmak için en önemli unsurlardan birisi psikolojik faktörlerdir. Motivasyon sportif başarıyı etkileyen faktörler içinde en önemlisi olarak kabul edilebilir. Sportif başarının elde edilmesi için sporcunun uzun ve yoğun antrenman koşullarına katlanarak fizyolojik olarak hazırlanması yanı sıra bu şartlara psikolojik olarak hazır olması da çok önemlidir. Dolayısıyla sporcunun motivasyonel yönelimi bir davranışı sürdürüp sürdürmeyeceğini belirleyen unsurdur.

Sporadaki devamlılığın sağlanması için sporcunun spora katılım nedenlerinin ortaya konması şarttır. Sporcunun motivasyonunu, performansını olumlu şekilde etkileyecek biçimde kullanmak bu devamlılığı arttıracaktır. Antrenörün sporcusunu iyi tanması, ilgi ve ihtiyaçlarını bilmesi bu bağlamda önem taşımaktadır. Antrenör ya da

beden eğitimi öğretmenleri sporcusu ile ilgili bilgilere dayalı olarak; sporcularının spora katılımlarını sürdürmeleri, onların yapmış oldukları spordan haz almaları, hür iradeleri ile aktiviteyi sürdürmesi gibi istenir davranışları sağlamada, bir başka ifadeyle içsel motivasyonu sürdürme ve artırmada etkin rol oynayabilir. Özellikle genç sporcuların gelişim dönemleri de göz önüne alınarak sporcunun ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayabileceği sportif ortamlar yaratılarak katılımın sürdürülmesi sağlanabilir.

Sonuç olarak üzerinde önemle durulması gereken, her çocuğun farklı motivlerden etkilenecek spora katıldığı ve devam ettirdiğini göz önüne almaktır. Diğer önemli bir konu ise motivlerin yaş, cinsiyet, spor çeşidi ve tecrübe düzeyine göre farklılıklar gösterdiğidir. Motivlerin bilinmesi antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri ve aileler için oldukça büyük bir önem taşımaktadır. Antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri ve aileler bu motivler sayesinde çocukların aktiviteye katılımlarını sağlayabilir ve devam ettirmelerini sağlayabilir. Sporun çocuklar üzerindeki olumlu etkileri göz önüne alındığında sağlıklı bir toplum yaratmak ve çağımızın en büyük hastalığı olan 'hareketsizliği' önlemek için spora katılım motivasyonu ile ilgili teorilerin açıklanmasına ve çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

1. Apter M.J., An introduction to Reversal Theory. In M. J. Apter (Ed.), *Motivational styles in everyday life: A guide to Reversal Theory*, Washington,DC: American Psychological Association. (2001).
2. Bakker F.C., Whiting H.T.A., and Van Der Brug, H., *Sport Psychology: Concepts and Applications*, New York, John Wiley and Sons, 1990.
3. Barber H., Sukhi, H., and White, S.A., "The Influence of Parent-Coaches on Participant Motivation and Competitive Anxiety in Youth Sport Participants", *Journal of Sport Behavior*. 22, 162-180, 1999.
4. Bartle L.P., and Malkin M.J., "The Motivation To Move", *Parks & Recreation*, 35(1), 28-36, 2000.
5. Bayar P., *Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Seminer Kitabı*, 7-8 Haziran, Ankara, 1997.
6. Biddle S.J.H., and Mutrie, N., *Psychology of Physical Activity: Determinants, Well-Being and Interventions*, London, Routledge, 2001.
7. Bouchard C., Shephard R., and Stephens, T., The Consensus Statement. In C. Bouchard, R. Shephard, & T. Stephens (Eds.), *Physical Activity, Fitness and Health International Proceedings and Consensus Statement* (pp.3-28). Champaign, IL: Human Kinetics Publishers, 1994.
8. Brodtkin P., and Weis M.R., "Developmental Differences in Motivation for Participating in Competitive Swimming". *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 12, 248-263, 1990.
9. Cervello E.M., and Santos-Rosa F.J., "Motivation in Sport: An Achievement Goal Perspective in Young Spanish Recreational Athletes", *Perceptual and Motor Skills*, 92(2), 527-534, 2001.
10. Dereobalı N., *Okul Çağı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, Morpa Kültür Yayınevi, İstanbul, 2005.
11. Dwyer J.J.M., "Internal Structure of Participation Motivation Questionnaire Completed by Undergraduates". *Psychological Reports*, 70, 283-290, 1992.
12. Flood S.E., and Hellsdted J.C., "Gender Differences in Motivation of Intercollegiate Athletic Participation". *Journal of Sport Behavior*, 14 (3) 156-167, 1991.
13. Gill D.L., Gross J.B., and Huddleston, S., "Participation Motivation In Young Sports". *International Journal of Sport Psychology*, 1-14, 1983.
14. Gill K., Overdorf, V., "Incentives to Exercise in Younger and Older Women". *Journal of Sport Behavior*, 17, 87-89, 1994.
15. Gould D., Feltz D., and Weiss, M., *Motives for Participation in Competitive Youth Swimming*. *International Journal of Sport Psychology*, 16, 126-140, 1985.
16. Hellandsig E.T., "Motivational Predictors of High Performance and Discontinuation in Different Types of Sports among Talented Teenage Athletes." *International Journal of Sport Psychology*, 29, 27-44, 1998.
17. İkizler C.H., *Sporda Sosyal Bilimler*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, Bursa, 2000.
18. Kazak Z., "Sporda Güdülenme Ölçeği (SGÖ)'nin Türk Sporcuları İçin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması", *Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Dergisi*, 2004.
19. Kazak Ö.O., 9-14 Yaş Arasındaki Çocukların Spora Katılım Nedenlerinin Değerlendirilmesi (Kütahya İli Örneği). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya, 2007.
20. Kerr J.H., and Vlaminkx J., "Gender Differences in The Experience of Risk", *Personality and Individual Differences*, 22, 293-295, 1997.
21. Klint K., and Weiss M., "Perceived Competence and Motives for Participating in Youth Sports: A Test of Harter's Competence Motivation Theory". *Journal of Sport Psychology*, 9, 55-65, 1987.
22. Kolt G., Kirby R., Bar-Eli M., Blumenstein B., Chadha N.K., Liu J., and Kerr, G., "A Crosscultural Investigation of Reasons for Participation in Gymnastics", *International Journal of Sport Psychology*, 30, 381-398, 1999.
23. Koivula N., "Sport Participation: Differences in Motivation and Actual Participation Due to Gender Typing". *Journal of Sport Behavior*, 22, 360-381, 1999.
24. Lee M.J., Whitehead J., and Balchin N., "The Measurement of Values in Youth Sport: Development of the Youth Sport Values Questionnaire", *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 22, 307-326, 2000.
25. Moita J., and Esculcas C., "Leisure-Time Physical Activity Behavior: Structured and Unstructured Choices According to Sex, Age, and Level of Physical Activity". *International Journal of Behavioral Medicine*, 9(2), 111-122, 2002.
26. Oyar Z.B., Aşçı H.F., Çelebi M., ve Mülazımoğlu Ö., "Spora Katılım Güdüsü Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *H.Ü. Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2): 21-23, 2001.
27. Roberts G.C., *Achivement Motivation in Children's Sport. Development of Achievement Motivation*. (Ed.) J.Nicholls Greenwich C.T, JAI, 1984.
28. Ryan R.M., and Deci, E.L., "Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions", *Contemporary Educational Psychology* 25, 54-67, 2000.
29. Ryan R.M., Frederick C.M., Lepes D., Rubio N., and Sheldon, K.M., "Intrinsic Motivation and Exercise Adherence". *International Journal of Sport Psychology*, 28, pp. 335-354, 1997.
30. Ryska T.A., "Sportsmanship in Young Athletes: The Role of Competitiveness, Motivational Orientation, and Perceived Purposes of Sport". *The Journal of Psychology*, 137(3), 273-292, 2003.
31. Ryska T.A., Hohensee D., Cooley D., and Jones, C., "Participation Motives in Predicting Sport Dropout", *North American Journal of Psychology*, 4, 199-209, 2002.

32. Salguero A., Gonzalez-Boto R., Tuero C., and Marquez, S., "Relationship between Perceived Physical Ability and Sport Participation Motives in Young Competitive Swimmers", *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 44 (3), 294-299, 2004.
33. Sallis J.F., Alcaraz J.E., McKenzie T.L., and Hovell, M.F., "Predictors of Change in Children's Physical Activity over 20 Months. Variations by Gender and Level of Adiposity", *American Journal of Preventative Medicine*, 16, 222-229, 1999.
34. Scanlan T.K., Stein G.L., and Ravizza, K., "An in-depth Study of Former Elite Figure Skaters: II. Sources of Enjoyment", *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 11, 65-83, 1989.
35. Steptoe A., and Butler N., "Sports Participation and Emotional Wellbeing in Adolescents". *The Lancet*, 347(9018), 1789-1792, 1996.
36. Stern H.P., Bradley R.H., Prince M.T., and Stroh, S.E., "Young Children in Recreation Sports: Participation Motivation", *Clinical Pediatrics*, 29, 89-94, 1990.
37. Şirin, E.F., "Futbolcu Kızların (12-15 Yaş) Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi", *Sporometre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-7, 2008.
38. Şirin E.F. ve Hamamioğlu, Ö. "Uzak Doğu Spor Branşlarındaki (Taekwondo, Karate, Judo) Sporcu Gençlerin Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi". *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 29-42, 2007.
39. Wang C.K.J., and Biddle S.J.H., "Intrinsic Motivation Towards Sports in Singaporean Students: The role of Sport Ability Beliefs", *Journal of Health Psychology*, 8, 515-523, 2004.
40. Wankel L.M., and Kreisel P.S.J., "Factors Underlying Enjoyment of Youth Sports: Sport and Age Group Comparisons", *Journal of Sport Psychology*, 7, 51- 64, 1985.
41. Wankel L.M., and Kreisel P.S.J., "Methodological Considerations in Youth Sport Motivation Research: A Comparison of Open-Ended and Paired Comparison Approaches", *Journal of Sport Psychology*, 7, 65-74, 1985.
42. Wann D.L., *Sport Psychology*. Upper Saddle River, New Jersey, Prentice-Hall, 1997.
43. Weiss M.R., and Chaumeton, N., *Motivational Orientations in Sport*, T.S. Horn, (Ed.), *Advances in Sport Psychology*, Champaign, IL: Human Kinetics, 1992.
44. Weiss M.R., "Motivating Kids in Physical Activity", *The President's Council on Physical Fitness and Sports Research Digest*, 3 (11), 1-8, 2000.
45. Weiss M.R., and Ferrer-Caja E., *Motivational orientations and sport behavior*. T.S. Horn, (Ed.), *Advances in Sport Psychology* (2. Baskı). Champaign, IL: Human Kinetics, 2002.
46. White S.A., and Duda J.L., "The Relationship of Gender, Level of Sport Involvement, and Participation Motivation to Task and Ego Orientation". *International Journal of Sport Psychology*, 25, 4-18, 1994.